

ÎNCHEIERE

27 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Ala Cobăneanu
Gaina Stratulat
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Liviu Andoni,
reprezentat de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către
Liviu Andoni împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării
dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de către Liviu Andoni și s-a menținut hotărârea din 25
martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 14 decembrie 2018, Liviu Andoni a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a relatat că, la 02 august 2013, de către SUP
al IP Botanica al DP mun. Chișinău, conform art. 287 alin. (2), lit. b) și 187 alin. (2)
Cod Penal a fost pornită cauza penală nr. 2013421428, pe faptul jafului și acțiunilor
huliganice a mai multor persoane, acțiuni comise în privința lui Liviu Andoni și altor
persoane la 27 iulie 2013, aproximativ ora 02:00, în preajma clubului Activ. Prin
ordonanța din 09 august 2013, emisă de procurorul în Procuratura sectorului
Botanica Vitalie Lungu, Dumitru Ursu și Victor Salajan au fost scoși de sub urmărire
penală în cauza penală nr. 2013421428, pe un capăt de acuzare, din motivul că în
acțiunile lor lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. e) și f)
Cod Penal.

Liviu Andoni a indicat că, ulterior, prin ordonanța din 07 octombrie 2013,
emisă de procurorul în Procuratura sectorului Botanica Oleg Vereteno, Dumitru
Ursu și Victor Salajan au fost scoși de sub urmărire penală în cauza penală nr.
2013421428, pe alt capăt de acuzare, din motivul că în acțiunile lor lipsesc
elementele infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2), lit. b) Cod Penal și sa clasat
procesul penal din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Despre
ordonanțele de scoatere de sub urmărire și clasare nu a fost informat, fapt care se
confirmă prin lipsa scrisorii de înștiințare în materialele cauzei.

Reclamantul a invocat că despre ordonanțele din 09 august 2013 și 07 octombrie 2013, a aflat numai la 13 martie 2013 din materiale cauzei penale. Iar, la 25 martie 2014 a depus în adresa Procurorului General contestație privind legalitatea ordonanțelor din 09 august 2013 și 07 octombrie 2013. Prin ordonanța Procurorului sectorului Botanica Marcel Cimbir din 10 aprilie 2014, adusă la cunoștință la 24 aprilie 2014 s-a respins plângerea privind anularea ordonanțelor din 09 august 2013 și 07 octombrie 2013.

Liviu Andoni a invocat că ordonanțele procurorilor au fost contestate la Judecătorul de instrucție, în temeiul art. 313 Cod de procedură penală. Prin încheierea din 28 mai 2014 a Judecătorului de instrucție al Judecătoriei sectorului Botanica, mun. Chișinău, ordonanțele din 09 august 2013, 07 octombrie 2013 și ordonanța Procurorului sectorului Botanica Marcel Cimbir din 10 aprilie 2014 au fost declarate nule și a fost obligat procurorul de a relua urmărirea penală în cauza penală nr. 2013421428.

Mai mult, reclamantul a relatat că prin ordonanța din 31 iulie 2014, emisă de procurorul în Procuratura sectorului Botanica Denis Cebotari, Dumitru Ursu și Victor Salajan au fost scoși de sub urmărire penală în cauza penală nr. 2013421428 pe un capăt de acuzare, din motivul că în acțiunile lor lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. e) și f) Cod Penal, iar prin altă ordonanța din 31 iulie 2014, emisă de procurorul în Procuratura sectorului Botanica Denis Cebotari s-a dispus încetarea urmăririi penale în cauza penală nr. 2013421428.

Liviu Andoni a specificat că a depus în adresa Procurorului General contestație privind legalitatea ordonanțelor din 31 iulie 2014. Iar prin ordonanța Procurorului sectorului Botanica Marcel Cimbir, s-a respins plângerea sa cu privire la anularea ordonanțelor.

Reclamantul a mai menționat că, din nou ordonanțele procurorilor au fost contestate la Judecătorul de instrucție, în temeiul art. 313 Cod de procedură penală. Prin încheierea din 11 august 2015 a Judecătorului de instrucție al Judecătoriei sectorului Botanica, mun. Chișinău, ordonanțele din 31 iulie 2014 au fost declarate nule și s-a obligat procurorul de a relua urmărirea penală pe cauza penală nr. 2013421428. Ulterior, prin ordonanța din 28 octombrie 2015, emisă de procurorul în Procuratura sectorului Botanica Silvian Mahu, Dumitru Ursu și Victor Salajan au fost scoși de sub urmărire penală în cauza penală nr. 2013421428 pe un capăt de acuzare, din motivul că în acțiunile lor lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. e) și f) Cod Penal și s-a dispus încetarea urmărire penală în cauza penală nr. 2013421428.

Liviu Andoni a relatat că, din nou a depus în adresa Procurorului General contestație privind legalitatea ordonanțelor din 28 octombrie 2015. Iar prin ordonanța Procurorului Adjunct al mun. Chișinău Vladimir Lupu din 27 noiembrie 2015, s-a dispus anularea ordonanțelor din 28 octombrie 2015.

Reclamantul a mai menționat că în cadru cauzei penale nr. 2013421428, pornită la 02 august 2013 de către SUP al IP Botanica al DP mun. Chișinău a înaintat acțiune civilă. Însă pînă la moment procesul penal nu este finalizat, fiindu-i încălcat dreptul la examinarea cauzei penale într-un termen rezonabil, prin examinarea în termen de peste 5 ani și urmează a fi încasat cu titlu de prejudiciu moral suma de 10000 euro.

Mai mult, Liviu Andoni a relatat că quantumului prejudiciului moral acordat trebuie să fie corelat cu practica CtEDO care în cazuri similare a acordat cu titlu de daune morale sume analogice.

Reclamantul a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 10000 euro.

Prin hotărârea din 25 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Liviu Andoni (f.d. 63, 67-79).

La 27 martie 2019, Liviu Andoni, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 25 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii depuse de Liviu Andoni.

Prin decizia din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Liviu Andoni și s-a menținut hotărârea din 25 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 104-117).

În motivarea soluției, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a determinat raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite și elucidate pe deplin, a fost dată o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele a probelor prezentate, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Colegiul civil a reținut că prima instanță just a dispus respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Liviu Andoni, or, analizând circumstanțele speței prin prisma criteriilor stabilite de CtEDO și pretențiile revendicate de către reclamantul-apelant în cererea de apel, se constată cu certitudine că acestuia nu i-a fost lezat dreptul la examinarea cauzei în termen rezonabil. Andoni Liviu fiind persoana, care a înaintat o plângere, în baza căreia a fost pornită cauza penală în privința altor persoane.

Mai mult, instanța de apel a remarcat și faptul că în privința reclamantului-apelant nu a fost emisă ordonanța de recunoaștere ca parte civilă, or, nicio probă din dosar nu indică contrariul. Colegiul a notat că reclamantul-apelant deși a inițiat acțiunea civilă la 26 noiembrie 2018, cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a fost depusă la 14 decembrie 2018.

Instanța de apel a menționat că nu poate fi reținut nici argumentul apelantului precum că, din motivul duratei excesive a urmăririi penale, apelantul a fost în situația de imposibilitate de a soluționa aspectul civil, care de fapt nici nu a fost soluționat în cadrul procedurii penale. Or, pe cazul încălcării termenului rezonabil a urmăririi penale, reclamantul-apelant a adresat mai multe cereri de accelerare, care prin încheierile judecătorilor de instrucție, au fost admise. Mai mult, reclamantul-apelant a fost subiectul care a depus o plângere în baza căreia a fost pornită cauza penală în privința altor persoane.

Totodată, s-a considerat ca neîntemeiat și argumentul apelantului precum că, instanța de fond a interpretat eronat legea și a inversat nejustificat sarcina probațiunii, or, conform art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în

termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Astfel, cerința cu privire la repararea prejudiciului moral în cuantum de 10000 euro, poartă un caracter subsidiar, ce rezultă doar din pretenția de bază și a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 10 ianuarie 2020, Liviu Andoni, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu a declarat recurs împotriva deciziei din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei recurate și a hotărârii din 25 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă.

În motivarea recursului, Liviu Andoni a invocat că instanța de apel a examinat superficial apelul, deoarece nu conține o argumentare clară, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției. Or, în conformitate cu art. 373 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel urma să răspundă cert la relevanța unui înscris sau altul, în condițiile în care este obligată să reflecte în hotărâre motivele, relevanța, admisibilitatea și veridicitatea probelor.

Totodată, recurentul a relatat că nu este de acord cu hotărârile instanțelor inferioare, le consideră ilegale, deoarece încalcă drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice sau juridice, garantate de Constituție Republicii Moldova și de Tratatul Internațional cu privire la drepturile fundamentale ale omului, la care Republica Moldova este parte.

Liviu Andoni a mai menționat că instanțele ierarhic inferioare nu au pătruns în esența litigiului dedus judecății, nu au elucidat și nu au constatat pe deplin circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei, au plasat selectiv constatările din raportul întocmit de pârât, s-a lăsat dusă în eroare, a determinat incorect sarcina probațiunii și a soluționat chestiunile de fapt în mod unilateral.

La 03 februarie 2020, în adresa intimatului Ministerul Justiției a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Liviu Andoni, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 127).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată participanților la proces, la 25 noiembrie 2019, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei (f.d. 118), însă date despre recepționarea deciziei de către Liviu Andoni, la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului declarat de Liviu Andoni, reprezentat de

avocatul Serghei Mocanu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Liviu Andoni, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată

de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) Cod de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la instanță.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de către Liviu Andoni, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu urmează a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Liviu Andoni, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

